

Prevence aneb výchova k sobě

PhDr. Lenka Skácelová

Nečekané setkání dvou inspirací ze života koček potvrzuje poznání, že včasná, kvalitní prevence v oblasti rozvoje sociálních dovedností a prevence rizikového chování

Za oblast primární prevence obecně lze konstatovat, že je teoreticky poměrně zdařile vydefinována a popsána. V praxi je rovněž nastaven systém a zásady poskytování primárně preventivních programů pro oblast školství (méně pro jiné resorty) a to pro hlavní **cílové skupiny: žáky – pedagogy – rodiče.**

V úvodu příspěvku si dovoluji, na základě osobní zkušenosti z praxe, krátce zhodnotit, jak je primární prevence přijímána u těchto cílových skupin.

1. U společnosti

- Má to na papíře splněno
- Více posilovat tlak na primární prevenci v komunitě

2. Ve škole (pedagogové)

- Pedagogové mají víceméně kvalitně nastaven systém poskytování primárně preventivních témat a programů v Minimálním preventivním programu (MPP)
- „MPP je konkrétním dokumentem školy zaměřeným na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Jeho součástí jsou též specifické intervence pomáhající žákům osvojit si takové znalosti, dovednosti a způsobilosti (nebo též kompetence), které snižují riziko výskytu případně rozvoje konkrétních forem rizikového chování. MPP je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce se žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci školy.“
- Pedagogové vnímají primární prevenci jako ustálenou a potřebnou (pořád je to ale ve školním prostředí, kdy je kladen důraz na **informace**)

3. U dětí

- Aniž si uvědomují, je pro ně potřebná v rozsahu propojení objektivních informací, možnosti zažít si, kdy jsem silný, věřím si, umím se zodpovědně rozhodnout, atd.

4. U rodičů

- Podceňují včasný začátek výchovného působení pro primární prevenci rizikového chování (uplatňují výchovné styly, ať už jsou jakékoliv)
- O prevenci jako takovou se začínají zajímat, až už se s jejich dítětem nebo v jeho bezprostřední blízkosti „něco děje“

Po prostudování veškerých teoretických zdrojů jsme dospěly s kolegyní k názoru a shodly jsme se na tom, že prevence je z velké části o výchově k sobě.

Nejdůležitější ve výchově je období raného dětství. To, jak je dítě přijímáno svými rodiči, jak ve svém vztahu k dítěti mu dají zažít pocit bezpečí, který si nese do života. Jakým způsobem se mají rodiče starat o své děti, aby byly klidné a byly připraveny a uměly rozeznat a později i zvládat situace, které v sobě nesou nebezpečí.

Z naší prezentace je patrné, že nejslabším místem v naší úvaze je jednoznačně rodinné prostředí. Tento fakt je i v následné školní prevenci rovněž rodina a nakonec na makrosociální úrovni – ve společnosti jako takové mluvíme rovněž o „krizi rodiny“.

Jak pomoci z pohledu naší profese? Nabízejí se dvě základní cesty:

1. Primární prevenci ve školním prostředí zacílit na všeobecnou a specifickou
 - odpovídající témata, učení dovednostem a formování postojů žáků – i těch, kteří neměli možnost zažít ve svém prostředí
 - využívat odborného zázemí poskytování služeb školního poradenského pracoviště
 - využívat odborného zázemí poskytování služeb školských poradenských pracovišť PPP
 - využívat kvalitních primárně preventivních programů od NNO i ostatních poskytovatelů
2. Zaměřit pozornost na prvotní cílovou skupinu v primární prevenci - rodinu
 - Zkompetentňovat rodiče pro svou výchovnou roli a odpovědnost vůči dětem
 - JAK?? Téma přinejmenším k zamyšlení a diskusi